

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Борис Анатолиевич Наймушин, ръководител на департамент Англицистика, доцент в научна област 05.04.16 Теория и практика на превода.

Становище за научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност Доцент, по професионално направление 2.1. Филология (анализ на дискурса – медии), обявен в ДВ бр. 16/27.02.2015 г. с кандидат гл.ас. д-р Елена Борисова Тарашева.

I. Изследователска (творческа) дейност и резултати.

1. Оценка на монографичния труд: *The Image of a Country in International Media: The Case of Bulgaria* (Cambridge Scholars Publishing, 2014). Работата представя подробно изследване на публикациите за България на страницата на ББС в продължение на 5 години. Прилагат се разнообразни аналитични модели: чрез анализ на съдържанието (content analysis) се установява преобладаване или отсъствие на дадени теми в отразяването на България, а също така се правят сравнения с отразяването на други страни – съпоставими по големина и по политическа ориентация; чрез използване на функционалната граматика се анализира разпределението на по-важна и по-маловажна информация в изреченията, търси се функционално-семантичният клас на използваните глаголи и прилагателни, употребени по отношение на България, открива се ролята на методици, изобличени като манипулативни при използване на номинализации и страдателен залог; чрез статистически методи се откроява преобладаването на думи, които се срещат най-често в близост до името България. Резултатите потвърждават очакванията – България фигурира най-вече в рубриците Спорт и Престъпност; за разлика от другите страни в изследването, броят на статиите за българската икономика и общество са незначителни; липсват съпоставки в позитивен план с други европейски страни; информационните поводи за публикации са изказвания на висши чиновници от европейските институции, а изказвания на българи се публикуват много рядко; помества се серия от статии за престъпно извеждане от страната на деца, което е провокирано от самите репортери на ББС.

Анализът откроява използването на синтактични средства с цел създаване на определени внушения. Например, отсъствието на допълнения е един от подходите, с които се изгражда негативен образ на страната: „липса на воля” (a lack of will) е едно от обвиненията, които се отправят към България, но никъде не се уточнява за какво трябва да има воля. Така обвинението е неясно и безадресно и има статут само на обида към България, без конкретика. С друга широко разпространена синтактична форма – съединителният съюз „и” – се групират немотивирано различни обекти, които определено се различават по същността си, например, „престъпност и корупция (crime and corruption)”. Тарашева не намира обяснение защо тези две толкова различни явления се обединяват в единна фраза и присъстват като обвинения към страната, без изясняване на същността на връзката между двете понятия. В разрез със съществуващите мнения, страдателният залог се представя като средство, което вместо за скриване на извършителя, се използва за подчертаване на фразата, с която се назовава той, въведена в края на изречението с предлога by и допълнена с разнообразни предложни фрази.

Функционално-семантичната граматика се използва рядко в България – както в преподаването, така и в научната работа. Разглежданата монография доказва, че

тя може да бъде много полезна за студентите, особено при разглеждането на езика като социално явление. Монографията представя различни модели, които могат успешно да се прилагат в обучението в програмите на НБУ.

Методите на корпусната лингвистика включват изолиране на високочестотни колокати на ключови думи в текста. Прилагането на такива изследвания може да даде желани резултати както при изследвания на медийни текстове, така и на материал за учебни помагала. Виждам също възможност за използването на тези техники при обучението по превод. Затова разглеждам монографията като източник на полезни аналитични модели, които да се използват за целите на обучението в програмите на департамента.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации.

Останалите публикации на Тарашева след заемането на длъжността „главен асистент“ представят три тематки: 1. Използването на медийни текстове за целите на чуждоезиковото и гражданското образование. 2. Публикуване на статии от автори от Източна Европа в реферирани журналы. 3. Изследвания на парламентарния и политическия дискурс.

Първата тематика е разгледана задълбочено и води до практически резултати – курсове по медии в една бакалавърска и две магистърски програми на департамента. Публикациите се правят съвместно с авторитетни организации, като Британския съвет и Университета в Маастрихт, което спомага за утвърждаване на авторитета на НБУ в международен план.

Втората тема е обект на най-голям брой цитирания. Тя засяга публикуването на статии от източноевропейци в реферирани журналы. Една от статиите на Тарашева по темата е публикувана в журнал с висок импакт фактор – *Discourse and Society*. От там става обект за цитиране на автори от САЩ, Англия, Полша и Чехия. Парадоксално, в тези изследвания със средствата на корпусната лингвистика кандидатката установява, че статии на източноевропейци попадат в реферирани списания след специализации на авторите им в западни университети или при имиграция.

Третата тема цели да постави изследванията на говоренето на политическите лидери на обективна плоскост – чрез корпусни и статистически методи. Доколкото публикациите проследяват изказвания на български език, те излизат извън интересите на департамент Англицистика. Бих препоръчал да се включи съпоставителна перспектива с английския политически живот – каквато се вижда в по-ранна публикация по темата.

3. Цитиране от други автори. Справката за цитиранията на текстовете на Тарашева показва 15 цитирания, нито едно от които не е самоцитиране. Смятам за грешка липсата на препратки между текстовете на кандидатката. Освен по-добра статистика на цитируемост, такива връзки дават данни и за продължаемост на изследванията, за вътрешна последователност.

Монографията на кандидатката е публикувана в средата на 2014, така че не могат да се очакват голям брой цитирания. Цитиранията засягат най-вече темата за участието на източноевропейците в научния дискурс. Темата се оказва актуална, а публикацията идва от издание с голяма видимост – *Discourse and Society*.

Голям брой цитирания има и на статията за използването на медийни текстове в обучението по чужд език и в гражданското образование. Тук има цитати не само от Европа и Северна Америка, но и от Южна Америка, където рядко се обръща внимание на публикации от нашата част на света.

Следваща по брой цитирания е статията за развиване на межкултурна компетентност чрез чуждоезиково обучение. Тази статия е глава от книга, публикувана от реномирано издателство – Multilingual Matters.

4. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

Преподавателката е развила самостоятелно два проекта – един за Фонд “Развитие на научните изследвания” на НБУ и един – за Британския съвет. И двата проекта са широко разгласени – направени са по 4-5 публикации с резултатите, което изпълнява част от изискванията на субсидиращите организации. Първият е развил методология за преподаване чрез медийни текстове, която успешно се използва в рамките на курсовете на департамент „Англистиката”. За съжаление, методиката още не е приложена за общообразователните курсове по английски език на НБУ, каквато е била началната идея на проекта.

Вторият проект – за гражданско образование – се прилага най-вече в чужбина, което е добър резултат от развитието на проекта. В България, и по-точно в НБУ засега няма проекции, но вероятно е въпрос на време.

Поради ангажираността на Тарашева като програмен директор, тя е участвала по-слабо в научни проекти, за сметка на такива, които целят привличане на студенти за програмите на департамента. След като вече не е директор, надяваме се да има повече време за нови научни проекти.

II. Учебна и преподавателска дейност.

1. Аудиторна и извън-аудиторна заетост, работа в електронния обучителен модул "MOODLE – НБУ", осигуряване на студентски практики и стажове). Аудиторната дейност е изпълнявана редовно. Тарашева е от преподавателите, които са разработвали най-голям брой нови курсове с цел привличане на нови студенти в програмите на департамента. Тези, които са поставени в Мудъл са подробно разработени, показват познаване на различните функционални възможности на платформата и се радват на посещаемост от студентите.

По време на работата си като директор, Тарашева беше изцяло отговорна за организирането на стажовете за преподаватели в училища. Тя поддържаше отлични отношения с директорите и базовите учители, включително – с ключови училища като Първа английска гимназия.

2. Работа с Еразъм-студенти. Работата на Тарашева като директор включваше сътрудничество с отговорника за Еразъм в департамента Андрей Андреев. Заедно привличаха студенти за часове в департамента на английски език от програми, които не предлагат такива курсове, като разпространяваха описания на английски език на активните предмети.

Описаните в самооценката 5 студенти по Еразъм са тези, които са записали нейните курсове. Всъщност участието и е било значително по-голямо – за съставяне на плановете на всички студенти, които записват курсове на департамента, за акредитиране на обучението в чужбина на наши студенти и за преговори за сътрудничество с нови партньори.

3. Оценки от анкетите на студентите. Наблюдава се тенденция към високи оценки от студентите по всички предмети, които води преподавателката.

III. Административна и обществена дейност.

1. Участие в колективни органи на управление на НБУ. Тарашева беше програмен директор от 2008 година до 2015. През това време се случиха най-сериозните преработвания на програмите на департамента и реформи в длъжностната характеристика. Тя се справи много добре с работата си и беше освободена с благодарност от един необичайно дълъг близо седемгодишен мандат.

2. Обществена активност. Тарашева е участник в Българското общество за британски изследвания, в Британската асоциация за изследване на Южна и Източна Европа и на редица други академични организации. Активно участва в организацията на чуждоезиковото обучение в България, както и в провеждането на квалификационните изпити по английски език на Кеймбриджския синдикат и в проверяването на матурите по английски език.

Съвместно с издателя на монографията си, Тарашева участва в кампания за събиране на средства за подпомагане на хората, загубили домовете си в конфликта в Украйна.

3. Привличане на студенти в програмата. Като програмен директор, Тарашева осигуряваше стартиране на програмите на департамента. През тези години „Англицистика” беше единствената лингвистична програма, която събираше достатъчен брой студенти за нормално стартиране.

Кандидатката осигуряваше участие от ученици от най-различни училища в София в деня на откритите врати на НБУ, организираше информативни срещи в училищата, поддържаше участието ни на европейските платформи за бакалавърски и магистърски програми. Наложиха се тенденция на привличане на студенти, започнали следването си в други университети, които завършват НБУ и се реализират като наши студенти.

IV. Лични впечатления от кандидата (ако има такива).

Елена Тарашева е преподавател, който е популярен сред студентите, организира курсовете си по интересен и привлекателен начин и е доказала умението си да привлича студенти за програмите на департамент „Англицистика”. Познанията и в областта на езикознанието, превода и методиката на преподаването допринасят за развиване на курсовете на департамента в утвърдените филологически насоки. Познанията за медиите разширяват обсега на компетентности в департамента и носят нови възможности за разширяване на дейността ни. В годините на криза в търсенето на филологиите, предлаганата нова област – изследване на дискурса на медиите – носи ново развитие и ползи за департамента.

V. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата.

В заключение, преценявам публикациите на кандидатката за достатъчни за присъждане на степента „доцент”. Учебната и административна дейност също са на нивото на обявената длъжност. Потребно е развиване на още научни проекти със силна приложна функция. Те могат да са в направлението на настоящия конкурс – анализите на медийния дискурс, като моята препоръка е разработките да се придържат близо до текстовете на английски език, вместо да търсят изключително и само български проекции.

Дата.....

Подпис